

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANA SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RADULESCU
PRIM-REDACTOR

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Const. C. Angelescu. — *Izvoarele Constituției române dela 1866.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, s. II.* — Omor prin imprudență. — Asistent în farmacie. — Stare civilă. — Extrase din registre. — Forță probantă. — Succesiune. — Moștenitori colaterali. — Acte exercitate în calitate proprie. — Quasi-delict. — Patron. — Responsabilitate (I. Mihălescu și alții cu Ministerul public, Elena Klein și alții).

Curtea de Apel din București, s. IV. — Pensie alimentară. — Tutor legal. — Sume însușite pentru necesități personale. (N. St. Popescu-Râmnicu cu Dr. Co.umb și alții).

Tribunalul Ilfov, secția I c.c. — Contracte signalagmatic. — Rezoluțiune. — Parte în culpă. — Arendare. — Moșle rămase după expropriere. (George Marinescu cu Eufrosina Maresch).

Judecătoria Ocol rural Câmpulung (Muscel). — Act solemn. — Donație nulitate de formă. — Moștenitori. — Confirmare după moartea donatorului. (Gh. Tulucă cu I. Sc. Tulucă).

IZVOARELE CONSTITUȚIUNII ROMÂNE DELA 1866 *)

Dorința de a înzestra Principatele Române cu o constituție, care să nu fie impusă de străini — precum fuseseră Regulamentele Organice, iar mai târziu Convențiunea dela Paris — ci care dimpotrivă să reprezinte o operă cu adevărat „națională”, în sensul că ea să fi fost elaborată și acceptată de națiunea română, singură și din propria ei voință, formase o preocupare de căpetenie a marelui generațiunii a Unirii. Mihail Kogălniceanu scria la 1861, cu o vădită mândrie, că proiectul dela 1859 al Comisiunii Centrale era „actul autonomiei țării” subliniind cu îngrijire această expresiune¹⁾. „Cu-rând sau târziu — adăuga Kogălniceanu — vom „trebui să venim a avea o constituție, ca emanație „a propriei noastre inițiative de Nație liberă și independentă. Când vom veni la această neapărată „hotărîre, proiectul de constituție din 1859 va fi „luat nesmintit drept bază, drept punct de purce- „dere și a viitoare lucrări”.

În Parlamentul, care fu dizolvat prin cunoscuta lovitură de Stat dela 1864, se puse, din nou, cu în-

sistență, chestiunea de a se da țării o constituție. Se propuse chiar adoptarea, în întregime, a proiectului Comisiunii Centrale²⁾. Reformele dela ordinea zilei, cari reclamau o grabnică soluțiune, mai ales reforma agrară, împiedicau desigur satisfacerea a- celei legitime dorinți. S'a susținut totuși, în Consti- tuanta dela 1866, de N. Ionescu, că guvernul, care „medita lovitură de stat”, făcuse tot ce-i sta în pu- ință, pentru a întârzia realizarea reformei consti- tuționale³⁾.

Încă din primele zile, cari urmară detronarea Domnitorului Cuza, Locotenența Domnească, în năzuința ei firească de a așeza pe baze nouă Statul Român, hotărîse întocmirea unei constituțiuni. În acest scop, la 16 Februarie 1866, Președintele Con- siliului de Miniștri, Ion Ghica, trimitea Consiliului de Stat următoarea adresă, pe care o reproducem în întregime, din cauza însemnătății ei:

Prezidentul
Consiliului Miniștrilor
No. 362

București
Februarie 16

Domnule Vice-Președinte,

Din ordinul Înaltei Locotenințe Domnesci, am onoare a vă ruga să bine voiti a propune onorabi- lului Consiliu de Stat, să elaboreze cât mai neamâ- nat un proiect de Constituțiune, având în vedere la această lucrare proiectul elaborat de Comisiu- nea Centrală, în anul 1859, care se alătură aici în nouă esemplare tipărite.

Primitzi, vă rogu, Domnule Vice-Președinte, asi- gurarea prea ossebitei mele consideratziuni.

Ion Ghica

Domnului
Domn I. Florescu
Vice-Președinte al Consiliului de Stat. 4)

Consiliul de Stat începu numai decât pregătirea proiectului, ce-i fusese cerut.

2) *Desbaterile Adunării Constituante din 1866*, publicate de Al. Pencovici. — București, 1883, p. 139—140.

3) *Ibid.*, p. 140.

4) Arhivele Statului din București, Dosar. Consil. de Stat 182 din 1866.

*) Vezi „Dreptul” numărul precedent.

1) M. Kogălniceanu, *op. cit.*, p. V.

Se pare însă că lucrările înaintau prea încet, căci prin procesul-verbal al ședinței dela 21 Februarie, după ce se constată că abia s'au redactat zece articole în patru ședințe, se numește o comisiune din sânul Consiliului de Stat, alcătuită din P. Orbescu, Al. Odobescu și Generalul I. Ghica „care „să urmeze cu lucrarea în permanență, iar proiectul ce va redacta să se supună apoi în ședință generală, unde să dobândească modificările de care „ar mai avea necesitate“⁵⁾.

La 7 Martie, această comisiune își încheie activitatea, prin următorul proces-verbal:

„Subsemnații însărcinați cu prelucrarea Proiectului de Constituțiune cerut de D-l Președinte al Consiliului de Miniștri cu adresa cu No. 6), adunându-ne în mai multe ședințe am desbătut între „noi toate articolele cuprinse în Proiectul de Constituțiune lucrat de Comisiunea Centrală și modificându-le într-un cât ni s'a părut de cuviință, am „însărcinat pe d. General Ion Ghica a prezenta cu „raportul acesta a noastră lucrare, Consiliului de „Stat, rezervându-ne fiecare în parte dreptul de a „susține opiniile divergente ce s'au ivit în dezbaterile noastre, când se va pune proiectul în discuțiune generală.

„7 Martie 1866.

P. Orbescu, I. Ghica, Odobescu 7).

Generalul I. Ghica, în lungul său raport adresat Consiliului de Stat⁸⁾, arată rezultatele obținute și divergențele de păreri ivite între cei trei membri ai comisiunii, mai ales în privința înființării Senatului și în jurul art. 107, privitor la data prezintării bugetului corpurilor legiuitoare. Printre altele, el zicea:

„In elaborarea proiectului în chestiune, comisiunea a avut în vedere nu numai Constituțiunea „Comisiunii Centrale, ci și convențiunea din 1857 „care este bazată pe principiile bine făcătoare ale „revoluțiunii franceze din 1789, și constituțiunea „regatului Belgiei, fiindcă instituțiunile și libertățile cuprinse în ea sunt chiar acele promise țării „într'un chip solemn de către guvernul actual prin „proclamațiunea sa din 11—13 Februarie“⁹⁾.

O adresă a Consiliului de Stat încunoștiința, la 8 Martie¹⁰⁾, pe Primul Ministru că proiectul de Constituție fusese redactat de comisiunea numită în acest scop. Președintele de Consiliu era rugat să comunice dacă va asista personal, sau prin alt membru al guvernului, la discuțiunea proiectului de către Consiliul de Stat.

Șeful guvernului, printr-o adresă dela 18 Martie 1866, ruga să i se trimită neîntârziat un exemplar

al proiectului, ce fusese întocmit¹¹⁾. I se răspunse la 22 Martie, trimițându-i-se exemplarul cerut¹²⁾.

În ședința dela 28 Aprilie, Consiliul de Stat lua în discuțiune proiectul de constituție, în prezența Primului Ministru Ion Ghica și a Miniștrilor de Justiție (Ion Cantacuzino), Interne (Dimitrie Ghica), și Lucări Publice (D. Sturdza)¹³⁾. Un proces-verbal, păstrat la pag. 123 a dosarului, arată că discuțiunile ar fi urmat în zilele de 29 și 30 Aprilie, fără a pomeni de ședința dela 28 Aprilie, menționată de procesul-verbal precedent. Oricum ar fi, la 1 Mai, proiectul de constituție era depus de guvern în Adunarea Constituantă, după ce textele lui suferiseră unele modificări fără însemnătate; iar la 29 Iunie 1866, el era adoptat de unanimitatea deputaților, după ce toate partidele căzuseră de acord și și făcuseră concesiuni reciproce.

* * *

Din această scurtă expunere se desprinde lămurit faptul, că proiectul întocmit în 1859 de Comisiunea Centrală dela Focșani a servit de bază a lucrărilor Consiliului de Stat, devenind astfel, cu mici schimbări, proiectul constituției dela 1866. Asemănarea între cele două texte este într-adevăr surprinzătoare. Totuș, sunt de semnalat unele deosebiri de formă și altele de fond.

Nu vom releva decât pe cele mai importante deosebiri de formă. În genere, proiectul constituției dela 1866 e mai îngrijit redactat; frazele sunt mai puțin lungi; dintr'un singur articol s'au format două sau mai multe; ordinea câtorva texte a fost intervertită.

Deosebirile de fond sunt destul de numeroase. În primul rând, multe dispozițiuni ale proiectului Comisiunii Centrale n'au mai fost reproduse în proiectul constituției dela 1866. Astfel, a fost înlăturat întregul capitol III al Titlului IV, privitor la organizarea și la atribuțiunile Comisiunii Centrale, cecace era logic, de vreme ce Comisiunea Centrală fusese de mult desființată. De asemenea, a fost suprimat, desigur ca inutil, Titlul I (afară de art. 1, aliniatul întâi), care se referea la Unirea Principatelor. Din cap. IV, Titlul IV, al proiectului dela 1859 care în 19 articole se ocupa pe larg despre puterea judecătorească, stabilind chiar și condițiunile de numire a magistraților, nu s'a reprodus decât trei articole, hotărîndu-se însă, în art. 85, ca o lege ordinară să determine viitoarea organizare judecătorească.

În sfârșit, au fost lăsate deoparte câteva dispozițiuni neînsemnate¹⁴⁾.

Proiectul constituției dela 1866 prezintă, față de proiectul Comisiunii Centrale, unele adăugiri și modificări, referitoare mai ales la familia domnitoare. Explicațiunea se găsește în împrejurările, cari precedaseră sau însoțiseră întocmirea celor două proiecte. În 1859, unirea personală se putuse cu greu realiza, înfruntându-se urgia străinătății.

5) *Ib. d.*, p. 73.

6) Lăsat în alb.

7) *Ibid.*, p. 80.

8) Dosarul păstrat la Arhivele Statului din București cuprinde două exemplare ale acestui raport: unul tipărit, n. trei pagini (p. 112 și urm.), și altul scris cu mână, purtând semnătura Gen. I. Ghica (p. 81—85).

9) *Ib. d.*, p. 81.

10) *Ibid.*, p. 106. Data de 8 Martie este scrisă cu o cerneală diferită și de o altă mână, decât restul adresei.

11) *Ib. d.*, p. 107.

12) *Ibid.*, p. 18.

13) *Ib. d.*, p. 128—137.

14) Dintre cari cităm: art. 14, 63, 76, 129, 131, 132, etc.

Dorința de a avea un domnitor străin, pe tronul Principatelor-Unite, părea un ideal îndepărtat. Pentru a nu spori dificultățile externe, Comisiunea Centrală se mărginise a înscrie în proiectul ei unele constatări banale, precum era aceea a art. 38, în cuprinderea următoare: „Puterea constituțională domnească este încredințată Măriei Sale Domnului Alexandru Ioan I, alesul cu voturile Adunărilor din 5 și 24 Ianuarie 1859”.

În urma stăruințelor lui Gr. Sturza și cu toată opunerea lui Kogălniceanu se prevăzuse într-o anexă, adăugită la finele proiectului, că, în caz de vacanță a tronului, Adunarea trebuia să aleagă un domnitor străin, membru al unei dinastii europene. Grigore Sturza căutase, și cu acest prilej, să îngreuneze situația Domnitorului Cuza.

La 1866 simțindu-se nevoia de a se înscrie în constituție regulile, după cari să se procedeze în ipoteza încetării din viață a Domnitorului sau de vacanță a tronului, s'a reproduș, prin art. 35—45 ale proiectului, dispozițiunile constituției belgiene la aceste importante chestiuni.

Sub influența loviturii de Stat dela 1864, se prevăzuse în proiectul viitoare constituțiuni că numai Parlamentul putea decide efectuarea unui plebiscit (art. 111). Totuș, Consiliul de Stat, care se arătase atât de favorabil actelor lui Cuza-Vodă, era menținut prin art. 32. O asemenea dispozițiune era firească, de vreme ce, întregul proiect fusese elaborat de însuși Consiliul de Stat.

În sfârșit, adăugăm că art. 69, 70 și 103 fuseseră direct împrumutate Constituției belgiene.

Acestea sunt principalele deosebiri de fond, cari trebuiesc semnalate, între ambele proiecte.

***

În Adunarea Constituantă dela 1866, discuțiunea proiectului de constituție a început la 16 Iunie și s'a sfârșit la 29 Iunie, ocupând așadar 13 ședințe, dintre cari cea din urmă a fost aproape în întregime consacrată operațiunei de votare. Deși patima a întunecat uneori seninătatea debaterilor, acea Adunare a dat totuș cea mai strălucită dovadă a înțelepciunei politice, primind în unanimitate legiuirea fundamentală a României Nouă. Se cuvine toată lauda și toată admirațiunea bărbaților de Stat de atunci. Deși din clasa boerească, ei n'au stat la cumpănă pentru a înscrie în constituțiunea țării renunțarea definitivă la toate privilegiile lor de clasă. Acordând, nesiliți, prin noul așezământ, marile libertăți cucerite de Revoluția Franceză, ei își grăbeau astfel propria lor decapitare politică. Mari proprietari de pământ, cu toate că ei se credeau nedreptățiți de reforma agrară a lui Cuza, ei totuș n'au pregetat să consacre, printr'un text constituțional, intangibilitatea pământurilor dobândite de țărani prin împrumut (art. 20), înclinându-se așadar înaintea faptului îndeplinit. Majoritatea conservatoare din Adunarea dela 1866 a dat astfel dovada unei generozități cu adevărat istorice.

Se înțelege dela sine că în 12 ședințe nu s'au putut aduce modificări prea adânci proiectului înfățișat de guvern. Totuș, s'au făcut unele schimbări.

Astfel, s'a suprimat articolul referitor la Consiliul de Stat și s'a hotărât desființarea acestei instituțiuni (art. 131). S'a șters dispoziția, care acorda numai Parlamentului dreptul de a recurge la plebiscit. S'a înscris principiul că teritoriul României nu poate fi colonizat cu populațiuni străine (art. 3) ¹⁵⁾. În urma cunoscutelor manifestațiuni de stradă, s'a retras articolul privitor la împământenirea Evreilor, hotărându-se că numai străinii de rit creștin pot fi naturalizați (art. 7).

S'a înscris art. 20, prin care țăranii erau garantați că nu li se va relua pământurile, date lor prin împrumut. S'a decis înființarea Senatului și s'a adăugat o reglementare amănunțită a compunerii colegiilor electorale. În sfârșit, s'a menținut inalienabilitatea pământurilor, acordate de legea din 1864 (art. 133).

***

Din cele mai sus expuse reese așadar, că constituția dela 1866 n'a fost, după cum greșit s'a pretins, o traducere, întocmită în grabă, a constituției belgiene, ci o simplă prelucrare a proiectului Comisiunii Centrale dela 1859. Stabilind acest adevăr, nădăjduim să fi adus modesta noastră contribuție la înlăturarea definitivă a unei legende, cu desăvârșire lipsită de temei.

Const. C. Angelescu

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE SECȚIUNEA II

Audiența dela 17 Februarie 1926

Președinția D-lui Oscar N. Nicolescu, Președinte

I. Mihălcescu și Luzzi Cristodulo cu Ministerul Public,
Elena Klein și alții

OMOR PRIN IMPRUDENTĂ. — ASISTENT DE FARMACIE. — NEDIBĂCIE ȘI NEPAZIRIA REGULAMENTULUI FARMACEUTIC. — ART. 248 COD. PEN. — ART. 19 ȘI 20 DIN VEHIUL REGULAMENT DE TAXE FARMACEUTICE ȘI 14 DIN NOUL REGULAMENT.
STARE CIVILĂ — EXTRASE DE PE REGISTRELE STĂRII CIVILE. — NELEGALIZAREA LOR DE PREȘEDINTELE TRIBUNALULUI. — FORTA LOR PROBANTĂ. — ART. 32 COD. CIVIL.
SUCCESIUNE. — MOSTENITORI COLATERALI. — TRIMITEREA LOR ÎN POSESIE. — ACȚIUNE ÎN JUSTIȚIE EXERCITATĂ ÎN NUME PROPRIU. — INFRAȚIUNE SĂVÂRȘITĂ ASUPRA PERSOANEI LA A CĂREI SUCCESIUNE VIN — ART. 653 COD. CIVIL.
QUASI-DELICT. — DELICT. — RĂSPUNDEREA PATRONILOR PENTRU REAUA ALEGERE A PREPUȘILOR. — ART. 1000 COD. CIVIL.

1) Asistentul unei farmacii chiar când lucrează sub autoritatea licențiatului în farmacie, este responsabil de orice expediție făcută de el și prin urmare pasibil de penalitatea prevăzută de art. 248 cod. penal când prin nedibăcie și nepăzirea regulamentului farmaceutic va fi fost cauza involuntară de a se săvârși un omor.

2) Legalizarea de către Președintele Tribu-

15) S'au încercase, pe la 1862, de a se aduce coloniști germani în România. În această încercare își găsește izvorul dispoziția art. 3.

nalului a extractelor după registrele stărei civile fiind cerută de legiuitor prin art. 32 cod. civil numai în scopul de a se constata autenticitatea semnăturii ofițerului de stare civilă, urmează că dacă partea interesată nu a contestat înaintea instanțelor de fond semnătura și competența ofițerului de stare civilă, lipsa îndeplinirii formalităților cerută de art. 32 cod. civil, nu ridică necesarmente acestor acte puterea probantă ce le atribue legea.

3) Regula art. 653 cod. civil potrivit căreia moștenitorii colaterali nu intră în posesiunea succesiunii decât cu permisiunea justiției, se aplică numai în cazurile în cari erezii colaterali exercită vreunul din drepturile defunctului, iar nu și atunci când dânsii exercită drepturile lor proprii, cari le sunt personale, cum de pildă acțiunea în daune pentru prejudiciul suferit prin infracțiunea săvârșită asupra persoanei a cărei succesori sunt.

4) Dacă potrivit art. 1000 cod. civil tatăl și muma precum și institutorii și artizanii sunt apărați de răspundere dacă probează că nu au putut împiedica faptul prejudiciabil săvârșit de copiii, elevii și ucenicii lor, de această dispoziție de favoare însă nu se pot bucura și patronii și cometenții cari sunt în culpă și pentru faptul relei alegeri a prepusului, astfel că aceștia în nici un caz nu pot fi admiși a face dovada că nu puteau împiedica faptul cauzător de daune al prepușilor lor.

No. 822. — Respins recursul făcut de către I. Mihălcescu și Luzi Cristodulo contra deciziei cu No. 74/925 a Cu ței de Apel din Bucu est s III în p roc es cu Ministerul Public și Elena Klein, Doroteia, Aurelia și Rosalia Gosinec și Emilia Ivanitzchi.

S'a ascultat D-ni avocați A. Iliescu pentru recurent în susținerea recursului, Oswald Teodorescu pentru intimati în combatere și D-l Procu. or Al. Dem. Opreșcu în concluziuni.

Curtea deliberând,

Având în vedere că prin decizia supusă recursului, inculpatul recurent Luzi Cristodulo, asistent în farmacia recurentului I. Mihălcescu, a fost condamnat, împreună cu asistenta Eugenia David, la amendă în baza art. 48 și 60 cod penal, iar recurentul I. Mihălcescu la plata de despăgubiri către părțile civile;

Asupra recursului făcut de inculpatul Luzi Cristodulo;

Având în vedere că în sprijinul recursului său numitul a formulat următorul motiv de casare:

„Exces de putere cu violarea art. 19 și 20 din vechiul regulament taxă, combinat cu art. 14 din noul regulament taxă”.

Având în vedere că prin decizia atacată cu recurs, instanța de fond constată, în fapt, pe baza documentelor cauzei, că în ziua de 29 Iunie 1921 Iosefina Dumitrescu s'a prezentat la farmacia re-

curentului Mihălcescu spre a-i elibera trei sute grame sulfat de bariu, prescris printr-o rețetă medicală; că, Mihălcescu constatând, împreună cu asistenta, licențiată în farmacie, Eugenia David, că îi lipsește medicamentul, comunică Iosefinii Dumitrescu că îi va procura a doua zi; că, în această zi, asistentul Luzi Cristodulo face notă de comandă, și apoi medicamentul este adus și așezat pe masă în farmacie unde, în acel moment, se găsea numai recurentul; că mai târziu, prezentându-se Iosefina Dumitrescu, asistenta David, care avea răspunderea controlului medicamentelor, în lipsa recurentului Mihălcescu, plecat din localitate în seara de 29 Iunie 1921, a liberat acesteia pachetul cu medicamente din care luând o parte a încetat din viață;

Că, Curtea pentru a condamna pe cei doi asistenți argumentează pe larg că din interogatoriile inculpaților, arătările martorilor, confruntările și descinderea făcută în cauză, se stabilește în mod neîndoios că moartea victimei este datorită neglijenței, nedibăciei și nepăzirii regulamentului farmaceutic atât de către Cristodulo cât și de către Eugenia David;

Considerând că întrucât decizia supusă recursului constată neglijența, nedibăcia și nepăzirea de regulament și din partea recurentului cu privire la cauzarea morții victimei, instanța de fond era îndrituită a condamna pe recurent în baza art. 248 cod penal care pedepsește pe oricare din nedibăcie, din nesocotință, din nebăgare de seamă, din neglijență sau din nepăzirea regulamentului, va săvârși omor fără voiă ori va fi fost cauza involuntară de a se săvârși omorul;

Considerând că regulamentul taxei farmaceutice din 1910, invocat de recurent prin motivul de casare, și sub imperiul căruia a avut loc infracțiunea, prescrie tocmai prin art. 20 că dirigintele, licențiatul ori asistentul farmaciei, — cum este în speță recurentul, — este responsabil fiecare în parte pentru orice expediție făcută de el;

Că, dar, motivul de casare invocat de inculpatul Cristodulo este neîntemeiat și ca atare recursul făcut de acesta urmează să fie respins;

Asupra recursului făcut de I. Mihălcescu:

Având în vedere motivul de casare în următoarea cuprindere;

„Omisiune esențială cu violarea art. 4, 5 și 6 din codul de pr. penală comb. cu art. 653 cod civil”.

Având în vedere că din jurnalul Curții de Apel cu No. 1279 din 9 Martie 1925, se constată că recurentul Mihălcescu a cerut să fie apărat de despăgubirile la plata cărora fusese obligat de Tribunal către părțile civile Elena Klein, Doroteia, Aurelia și Rosalia Gosonec și Emilia Ivanitzchi, susținând, între altele, că acestea nu au făcut dovada rudeniei lor cu victima, actele prezentate nefiind omologate, și că chiar admitând ipotetic că ele ar fi surori și nepoate cu defuncta, încă nu au dovedit calitatea lor înaintea Tribunalului civil printr'un jurnal de trimitere în posesie, în conformitate cu art. 653 al. II cod civil;

Că, instanța de apel a înlăturat această obiecțiune motivând că, gradul de rudenie al surorilor și nepoatelor, părții civile, rezultă cu suficiență din actele, și din probele administrate în instanță;

Considerând că dacă art. 52 codul civil dispune că extracatele date conform registrelor stărei civile, și legalizate de Președintele Tribunalului de întâia instanță vor fi crezute pe cât timp ele nu vor fi atacate prin înscrierea în fals, această legalizare însă se cere de legiuitor în scopul de a se constata autenticitatea semnăturii ofițerului de stare civilă; de unde rezultă că dacă partea interesată nu a contestat — cum este în speță — înaintea instanțelor de fond semnătura și competența ofițerului de stare civilă, lipsa îndeplinirii formalității cerută de art. 52 c. civ., nu ridică necesarmente acestor acte puterea probantă ce le atribuie legea;

Considerând că dispozițiunea din art. 655 alin. 1 c. civ. potrivit căreia moștenitorii colaterali nu intră în posesiunea succesiunii decât cu permisiunea justiției, se aplică numai în cazurile în care erorii colaterali exercită vreunul din drepturile defunctului, iar nu și atunci când dâșii exercită drepturile lor proprii, cari le sunt personale;

Considerând că din art. 3, 4, 6 și 60 din codul de procedură penală rezultă că oricine se va socoti vătămat prin comiterea vreunei infracțiuni penale se poate constitui parte civilă și cere repararea daunelor suferite;

Considerând în speță că instanța de fond declarând că actele de stare civilă prezentate de reclamanti, nu au fost combătute cu altele, și deci au fost probante, deși nelegalizate; că prin ele și prin celelalte dovezi administrate se stabilește gradul de rudenie între victimă și reclamanti, și că aceștia pot să ceară despăgubiri pentru prejudiciul ce suferă din infracțiunea săvârșită de recurenți, fără să fi fost puși în posesiune de justiție, instanța de fond prin aceasta nu a violat legea și nu a comis nici o omisiune esențială;

Că astfel fiind, motivul 1 de casare devine neîntemeiat.

Asupra motivelor II și III de casare:

„II) Greșita interpretare a art. 115, 116 din legea sanitară comb. cu art. 14 din regulamentul taxei farmaceutice și cu art. unic din legea pentru modificarea legii sanitare dela 31 Iulie 1924”.

„III) Violarea art. 13 din regulamentul taxei farmaceutice”.

Considerând că, după ce prin art. 998 și 999 din codul civil stabilește că oricine este responsabil și dator a repara prejudiciul cauzat terților printr-o faptă, neglijență sau imprudență a sa personală, prin art. 1000 din același cod legiuitorul dispune că stăpânii și comitenții sunt răspunzători de prejudiciul cauzat de servitorii și prepușii lor în funcțiunile ce li s'au încredințat;

Considerând că responsabilitatea prescrisă de art. 1000 cod civil, este fondată, în ce privește pe patroni și comitenți, de o prezumțiune de culpă, de greșală a acestora prin aceia de a fi făcut o greșită, o rea alegere în persoana prepușilor sau servi-

torilor lor și a fost prescrisă în scopul de a împiedica cât mai mult posibil săvârșirea de fapte dăunătoare altora de către cei puși sub supravegherea și direcțiunea lor, și de a-i obliga a face o cât mai bună alegere în persoana prepușilor lor;

Că, dacă art. 1000 cod civil dispune prin ultimul său aliniat că tatăl și mama, institutorii și artizanii sunt apărați de răspundere dacă probează că nu au putut împiedica faptul prejudiciabil săvârșit de copiii, elevii sau ucenicii lor, această excepție de favoare, însă, nu este prevăzută și pentru patroni și comitenți, deoarece cei dintâi nu sunt răspunzători decât de lipsă de priveghere, pe când cei din urmă sunt în culpă din cauza relei alegeri a prepusului, de unde nu pot fi admiși în nici un caz a face dovadă că nu puteau împiedeca faptul cauzător de daune al prepușilor lor;

Considerând că nici un text din legea sanitară nu derogă la principiul stabilit prin art. 1000 de mai sus;

Că, dacă art. 14 din regulamentul pentru organizarea interioară, controlul farmaciilor sau al taxelor farmaceutice la care trimite art. 116 din legea sanitară, prescrie că dirigintele, licențiatul, asistenții sau studenții în farmacie sunt responsabili fiecare în parte, moralmente și materialmente, de orice greșală făcută de ei în expedierea medicamentelor, acest text nu derogă întru nimic la principiul stabilit prin art. 1000 cod civil, având de scop numai de a determina responsabilitatea proprie a personalului farmaceutic și nu exclude prin nici o dispozițiune răspunderea de daune a patronului farmaciei pentru culpă sa în eligendo;

Că, de asemenea, împrejurarea că legea și regulamentul sanitar obligă pe patronul farmacist de a lua ca diriginte și asistenți în farmacia sa persoane cari să îndeplinească anumite condițiuni de studiu, licențiați sau studenți în farmacie, nu-l îndreptățește să susțină că din momentul ce s'a conformat în această privință legii și regulamentului, el nu mai poate fi ținut de nici o răspundere, de oarece legea nu face decât să determine condițiunile ce trebuie să întrunească personalul farmaceutic, dar alegerea acestui personal dintre cei cari satisfac cerințele legii și regulamentului, rămâne la libera voință a patronului-farmacist, alegere care angajează răspunderea lui;

Considerând, în speță, că fiind constatat de instanța de fond că inculpații Cristodul și Eugenia David, ambii asistenți în farmacia recurentului, numiți ca atare de către acesta, prin faptul ce au săvârșit în exercitiul funcțiunii lor în farmacie, au cauzat moartea victimei, și au adus un prejudiciu părților civile, instanța de fond nu a violat nici un text de lege condamnând pe recurentul patron la repararea acestui prejudiciu, ci a făcut din contră, o justă aplicațiune a textului și principiului mai sus expuse, fiind indiferentă împrejurarea că în momentul comiterii infracțiunii recurentul lipsea din localitate;

Că, dar, motivele II și III de casare sunt de asemenea neîntemeiate și ca atare urmează a se respinge și recursul făcut de I. Mihăilescu.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV

Audiența dela 19 Martie 1926

Președinția D-lui Gr. Pherekyde, Președinte

N. St. Popescu-Râmnic cu Dr. Columb și T. Columb

PENSIE ALIMENTARĂ. — TUTORE LEGAL. — DACĂ POATE CU DELA SINE PUTERE SĂ OPREASCĂ DIN AVEREA MINORILOR SUMELE CE CREDE CĂ-I SUNT PERSONAL NECESARE PENTRU ALIMENTE. — ART. 187 ȘI 338 COD. CIVIL.

Dacă părintele este în drept a cere o pensie alimentară dela copiii lui, de aci nu rezultă că atunci când el are calitatea de tutor legal, poate cu dela sine putere să se folosească și cu alte sume din averea minorului decât cele cari corespund uzufructului legal, ci trebuie ca pe cale de acțiune principală să ceară ca judecătorește să i se fixeze pensia alimentară în raport cu nevoile lui și averea minorilor.

No. 95. — Respins apelul făcut de N. St. Popescu-Râmnic în contra jurnalului cu No. 19823 din 28 Noembrie 1925 a Trib. Ilfov s. II în proces cu Dr. Columb și T. Columb.

S'au ascultat D-nii avocați G. Simionescu pentru apelant și Apostolescu pentru intimat.

Curtea,

Având în vedere apelurile făcute de d. N. St. Popescu-Râmnic, prin petiția No. 26142 din 1925 și de d. N. Columb prin petiția No. 429 din 1926, ambii membrii în consiliul de familie al minorilor Haralambie Columb, în contra jurnalului No. 19823 din 28 Noembrie 1925 al Trib. Ilfov Secția II-a prin care s'a omologat avizul consiliului de familie din 3 Octombrie 1925;

Având în vedere că faptele sunt următoarele: În cetând din viață Maria H. Columb în ziua de 10 August 1924, în București, soțul Haralambie Columb cere în anul 1924 înființarea tutelei pentru cei trei minori rămași: Teobalu de 17 ani, Haralambie de 15 ani și Nicolae de 13 ani, averea minorilor fiind a 1/5 parte indiviză din două imobile din București, situate în strada Manu Cavafu No. 5 și în Calea Văcărești No. 221—225, evaluată în 2000000 lei în total și tutela este repartizată la Trib. Ilfov Secția II-a. Prin jurnalul No. 1751 din 1924 se recunoaște lui H. Columb calitatea de tutor legal; tutorul a fost autorizat prin jurnalul No. 2544 din 6 Februarie 1925 să contracteze un împrumut de 150000 lei; d. N. St. Popescu-Râmnic prin petiția din 3 Octombrie 1925, ca membru în consiliul de familie, arătând că tutorele n'a putut realiza împrumutul autorizat din Februarie 1925 decât în luna Mai 1925, a împrumutat pe tutore, atât pentru nevoile tutorului, cât și pentru nevoile minorilor cu suma de 120000 lei pe polițe, din care cere, prin petiția din 14 Noembrie 1925, a se reduce 10000 lei, partea pentru chiria d-nei Eugenia Popescu, soră cu membrul din consiliu N. St. Popescu-Râmnic, care soră a locuit împreună cu tutorul. Consiliul de familie, în majoritate, dă un aviz la 28

Noembrie 1925, prin care autoriză pe tutor să contracteze pe averea minorilor un împrumut de 125000 lei, până la data de 16 Mai 1926, cuprinzând suma și dobânda cu 20% pe lună, adică dela 15 Noembrie 1925, cu facultatea de a prelungi pe încă șase luni, cu dobânda de 28%; minoritatea consiliului, compusă din D-rul Columb și Teodor Columb s'a opus la cererea tutorului, ca înghițind averea minorilor și referindu-se la cheltueli personale ale tutorului. Tribunalul, prin jurnalul No. 19823 din 28 Noembrie 1925 a omologat avizul conform părerii majorității consiliului de familie.

Având în veder că d. N. St. Popescu-Râmnic motivează apelul său; cerând majorarea împrumutului dela 125000 la 130000; și majorarea dobânzilor în caz de prelungire a împrumutului dela 28% la 30%;

Având în vedere concluziunile orale și scrise ale părților, rechizitorul d-lui Procuror general, precum și actele din dosar;

Având în vedere că este necontestat în fapt că din 5 minori, doi sunt crescuți și la rudele lor din Galați, iar numai un minor a venit de curând să locuiască împreună cu tatăl minorilor, care nu are nici o ocupațiune;

Având în vedere că tot fondul minorilor n'ar întrece suma de 400000 lei aproximativ, pe care s'a făcut deja un împrumut de 150000 lei; că prin avizul de față autorizându-se un împrumut de 125000 lei, tot fondul minorilor s'ar ruina în mai puțin de 2 ani;

Că, dacă este exact că consiliul de familie poate să recunoască mai târziu cheltuelile strict necesare făcute pentru întreținerea minorilor, această regulă nu-și găsește aplicarea potrivită în speță, fiindcă este cu neputință a se admite pentru întreținerea unui singur minor, pe timp de 6 luni, o cheltuială de 125000 lei, față cu averea modestă a minorilor;

Că, de asemenea, dacă părintele este în drept a cere o pensie alimentară dela copiii lui, această acțiune urmează a fi cercetată și admisă de justiție, nefiind iertat tutorelui legal de a se folosi, cu dela sine putere, de alte sume decât acele care corespund uzufructului legal, scăzut fiind de suma destinată de lege pentru întreținerea minorilor;

Că, în speță, dacă generozitatea unei rude prin alianță, a făcut să avanseze o sumă importantă tutorelui, în afară de prevederile legii, faptul acesta nu poate îndritui pe consiliul de familie cu transformarea gestiunii tutelei într'un cont de garanție pentru cheltueli exagerate și personale ale tutorelui;

Că, în această privință, părerea minorității consiliului de familie, unchiilor minorilor, este în totul întemeiată și că astfel urmează a se admite apelul făcut de minoritate, reprezentată prin d. Dr. Columb și T. Columb, respingându-se apelul făcut de N. St. Popescu-Râmnic.

Pentru aceste motive, Curtea respinge apelul.

Semnați: Gr. Pherekyde, Luciliu Ștefănescu, Camil Demetrescu.

TRIBUNALUL ILFOV S. I civ.-cor.

Audiența dela 3 Iunie 1926

Președinția D-lui S. Rădulescu, Președinte

George Marinescu cu Eufrosina Maresch

CONTRACTE SINALAGMATICE. — REZOLUȚIUNI. — PARTE ÎN CULPĂ. — CONTRACTE ZBITE DE NULITATE. — ORDINE PUBLICĂ. — ART. 1021 COD. CIVIL. — ARENDARE. — MOȘIE RĂMASĂ DUPĂ EXPROPRIERE. — CONDIȚIILE FIXATE PENTRU ARENDAREA IOR. — DACĂ PROPRIETARUL POATE FI CONDEMNAT LA DAUNE PENITRU NEEXECUTAREA UNUI CONTRACT FĂCUT ÎN CONTRA PREVEDERILOR LEGEI AGRARE. — ART. 27 DIN LEGEA AGRARĂ ȘI 73 DIN REGULAMENT.

1) Dacă potrivit art. 1021 codul civil, în convențiile bilaterale, partea care și-a executat obligațiunea are alegerea ca sau să silească pe partea care nu s'a executat să și îndeplinească obligațiunea, când aceasta este posibil, sau să ceară desființarea contractului și condamnarea acesteia la daune-interese, aceste dispozițiuni însă nu-și mai pot avea aplicarea când neexecutarea contractului nu provine din culpa părții contractante, care fără motiv ar fi refuzat executarea, ci din cauza unor texte de lege cu caracter de ordine publică, care oprește și izbește de nulitate anumite contractări care s'ar face în contra dispozițiilor ce cuprind.

2) Din moment ce potrivit art. 27 din legea agrară și 73 din regulamentul legii, moșiile rămase în urmă exproprierii nu se pot arenda decât pe termenul de cel puțin 7 ani și preferindu-se la preț și condițiuni egale obștiile locale sau agronomii de profesiune, iar contractele încheiate contra acestor prevederi sunt izbite de nulitate, urmează că un arendaș care a contractat o arendare în contra dispozițiilor acestor texte de lege nu poate pretinde daune dela proprietar pentru neexecutarea contractului făcut în contra prevederilor legii agrare și pe care această lege îl declară nul.

No. 554. — Respinsă ca nefundată acțiunea intentată de către Gh. Marinescu în p oces cu Eufrosina Maresch. S'au ascultat D-nii avocați Moldoveanu pentru reclamant și Chiriță Vasilescu pentru pârîtă.

Tribunalul,

Asupra acțiunii de față intentată cu petițiunea înregistrată la No. 3162 din 926 de către Gheorghe Marinescu, prin care chiamă în judecată pe Eufrosina N. Maresch pentru ca să se constate reziliat din culpa acesteia convenția de arendare din 16 Februarie 1925 făcută prin actul vizat de Administrația Financiară a Capitalei sub No. 92685 din 1925 și transeris sub No. 5526 din 1925 la Trib. Buzău S. I și în consecință numita pârîtă să fie condamnată a-i plăti suma de 300.000 lei cu titlu de daune precum și să-i restituie suma de 20000 lei pe care i-a numărat ca arendă din primul câșt.

Având în vedere actele dela dosar și susținerile părților:

Având în vedere că în dovedirea acțiunii reclamantul produce:

Chitanța cu data de 16 Februarie 1925 din care se constată că pârîta a arendat reclamantului moșia sa Itu, din comuna Găgeni-Vintileanca jud. Buzău, în întindere astfel cum este rămasă de pe urma exproprierii, pe termen de trei ani începând dela 1 Martie 1926 și cu un preț de 1100 lei de pogon; Notificările din 28 și 31 Iulie 1925 prin care reclamantul face cunoscut pârîtei că în executarea contractului de mai sus să se prezinte la D-sa spre a-i plăti restul de arendă din primul câșt;

Procesul verbal care constată refuzul pârîtei de a primi banii oferiți de reclamant, motivat pe faptul că legea agrară o oprește de-a arenda moșia în condițiile în care a contractat cu reclamantul, și

Certificatul Corpului Portăreilor constatator de consemnarea de către reclamant a sumei de 90000 lei prin recipisa Casei de Depuneri No. 32557 din 1 August 1925 pe comptul pârîtei, ca rest din primul câșt al arendeii moșiei.

Având în vedere că întemeiat pe aceste fapte și acte, reclamantul cere ca Tribunalul pe baza art. 1021 cod. civil să constate că pârîta neexecutându-și angajamentul, este în culpă și deci dânsul are dreptul să ceară rezilierea contractului precum și daunele interese prevăzute în acțiune al căror quantum lasă să fie apreciat de Tribunal.

Având în vedere că, atât prin întâmpinarea scrisă depusă la dosar conform art. 4 din legea de accelerare, cât și oral în sedință, pârîta recunoaște ca exacte faptele și actele așa cum au fost expuse și produse de reclamant, se opune totuși la admiterea acțiunii reclamantului pe motiv că D-sa nu poate fi socotită în culpă din cauza neexecutării contractului de arendare și condamnată pentru aceasta la daune, de oarece a fost împiedicată de a pune în lucrare acest contract, de dispozițiunile de ordine publică ale legii agrare care prin art. 27 completat cu dispozițiunile art. 73 din regulamentul, opresc pe proprietarii de moși de a-și arenda moșiile lor altfel decât cu forma și în condițiile prevăzute de aceste texte.

Considerând că dacă potrivit art. 1021 codul civil în convențiile bilaterale, partea care și-a executat obligațiunea are alegerea ca sau să silească pe partea care nu s'a executat să și îndeplinească obligațiunea, când aceasta este posibil, sau să ceară desființarea contractului și condamnarea acesteia la daune-interese, însă dispozițiunile acestui text nu-și mai poate avea aplicațiunea când neexecutarea contractului nu provine din culpa părții contractante care fără motiv temeinic ar fi refuzat executarea, ci din cauza unor texte de lege cu caracter de ordine publică care oprește încheierea contractelor de natura aceluia a cărui executare se cere.

Considerând că într'adevăr potrivit art. 27 din legea agrară, moșiile rămase în urma exproprierii nu se pot arenda decât pe termenul de cel puțin 7 ani preferindu-se la preț și condițiuni egale obștiile locale sau agronomii de profesiune, și respectân-

du-se formele prescise de art. 75 din regulamentul legii, care în aliniatul final declară nule contractele de arendare încheiate contra prevederilor impuse în acest text.

Că deci în speță dacă contractul de arendare încheiat între părți urmează a fi socotit ca reziliat, rezilierea încă nu poate fi atribuită culpei părții, care după cum s'a arătat a fost împiedicată de a-și executa contractul de niște dispoziții de lege de ordine publică.

Având în vedere că nu se poate face o culpă părții nici din faptul că a arendat reclamantului moșia sa cu toate că știa că dispoziții de ordine publică o opresc dela aceasta, de oarece dacă se aplică părții principiul «*nemo censetur legem ignorare.*» acelaș principiu urmează a fi aplicat și reclamantului care nu trebuia să contracteze o arendare pe care o știa prohibită de lege.

Având în vedere că însă în ceea ce privește suma de 20000 lei pe care părta a primit-o dela reclamant ca avans din arenda primului câșt, ea urmează a fi obligată să o restituie reclamantului cu dobânzi ca fiind deținută fără cauză, dela intentarea acțiunii.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată, le fixează la suma de 3000 lei.

Pentru aceste motive, admite în parte acțiunea.

Semnal: Siliu Rădulescu

JUDECATORIA OCOLUL RURAL CAMPULUNG (Muscă)

Audiența dela 6 August 1926

Președintele D-lui C. S. Ba'an, Judecător-Consilier

Gh. Tulucă cu I. St. Tulucă

ACT SOLEMN. — DONAȚIE FĂCUTĂ DE RECLAMANT PRIN O DECLARAȚIE SCRISĂ ADRESATĂ TRIBUNALULUI ȘI ÎNTĂRITĂ PRIN O MĂRTURISIRE LA INTEROGATOR ÎN FAȚA JUSTITIEI CĂ A DONAT IREVOCABIL ACEL TEREN FIULUI SĂU. — FORTA PROBANTĂ A UNUI ASEMENEA ACT.

DONAȚII NULECA FORMĂ. — DACĂ POT FI RATIFICATE DE MOSTENITORI DUPĂ MOARTEA DONATORULUI.

1) Toate donațiunile se fac prin acte autentice, donațiunea fiind un act solemn.

Prin urmare, donatorul nu poate repara prin nici un act confirmativ viciile unei donațiuni între vii care e nulă în privința formei, ci ea trebuie să se refacă cu formele legale.

2) După moartea donatorului, prin o stranie anomalie a legiuitorului, ce reiese din textul art. 1167 § ultim, o donație nulă ca formă, și-ar putea avea efectul ei dacă erezii sau reprezentanții donatorului ar confirma-o prin o executare voluntară; însă, de îndată ce ei au executat o asemenea donație de bună voe, dâșii nu mai pot să revină asupra ratificării și să revendice imobilul dăruit.

3) Moștenitorii sau reprezentanții donatorului, nu ar putea ratifica sau executa o asemenea donație — nulă ca formă — înainte de moartea donatorului, pentru că confirmarea care avea loc înainte de această epocă, ar avea caracterul unui pact succesoral oprit de lege.

Judecata.

Asupra incidentului, peremtoriu de fond, ridicat de părțile I. St. Tuluca, prin avocatul său; că, reclamantul nu mai are *calitatea* de a susține această acțiune, — de oarece numitul reclamant, încă din 1923 prin petiția reg. No. 31101 a declarat în scris că a înstreinat definitiv fiului său Moise Tuluca imobilul din proces și, că prin chiar răspunsul său la interogator — dat în ședința de ieri, reclamantul a declarat că a donat definitiv fără act, fiului său Moise Tuluca terenul din proces și că-i va face și act de donație mai târziu;

Că, ceea ce judecata urmează a rezolva, ca chestie de drept este: o declarație a unei părți, făcută prin o petiție adresată Tribunalului și complectată prin o mărturisire la interogator, făcută tot în fața Justiției, sunt suficiente pentru a înlocui formele solemne ale unui act de donație al unui teren?

Având în vedere textul art. 813 c. civil, după care toate donațiunile se fac prin act autentic, — de oarece donațiunea e un act solemn.

Având în vedere și textul art. 1168 c. civ., după care donatorul nu poate repara prin nici un act confirmativ viciile unei donațiuni între vii, donațiunea care ar fi nulă în privința formei, ci ea trebuie să se refacă cu formele legale;

Că, deci, o donațiune, neinvestită cu formele prescise de lege, este nulă și nu poate produce nici un efect în timpul vieții donatorului, care nu o poate confirma — căci un asemenea act fiind inexistent neantul nu poate fi confirmat, putând, însă, să o facă acea donație din nou — de vrea —, însă îngădită, de astădată — cu toate formele legale; (Că. română, C. jud. 22 din 1900):

Că, după moartea donatorului, — prin o stranie anomalie a legiuitorului, — o asemenea donațiune nulă ca formă — și-ar putea avea efectul ei, — dacă erezii sau reprezentanții donatorului, ar confirma-o, ar rectifica-o — prin o executare voluntară, repet, după moartea donatorului și, de îndată ce ei au executat o asemenea donație de bună voe, dâșii nu mai pot să revină apoi asupra ratificării lor și să revendice imobilul dăruit: — aceasta reiese din textul art. 1167 § ultim, c. civ. (D. Alexandresco, T. VI p. 14 nota 1 și Curtea de apel Iași S. I D. civ. 107 din 1901 „C. jud.“ 3 din 1902 cu nota mult regretatului profesor și mare jurisconsult D. Alexandresco).

Că, moștenitorii, sau reprezentanții donatorului, nu ar putea ratifica sau executa o asemenea donațiune înainte de moartea dăruitorului, pentru că, confirmarea, care ar avea loc înainte de această epocă, ar avea caracterul unui pact succesoral oprit de lege. (T. VI pag. 49 nota 2 D. Alexandresco).